Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет природничий

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ

Середня освіта (Географія)

Рік навчання 3, семестр 5,6
Форма навчання денна, заочна

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта
предметна спеціальність 014.07 Географія

Кафедра та викладач	*Кафедра _географії_____* *Викладач _Ткаченко Тетяна Іванівна* *Лінк на профіль викладача у Google Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=Laph1YMAAAAJ* *E-mail: t.i.tkachenko@udu.edu.ua*
I. Основна мета/цілі навчання	*формування в здобувачів вищої освіти системних теоретичних знань про загальні планетарні закономірності, чинники та регіональні особливості просторово-часової диференціації природних умов і ресурсів материків та океанів, розвиток умінь аналізувати функціонування геосистем різного рангу для розв'язання завдань раціонального природокористування та викладання географічних дисциплін у школі*
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі*	*Навчальна дисципліна обов'язкова* *Цикл загальної підготовки* *«Фізична географія материків і океанів», ПП2.14*
III. Обсяг навчальної дисципліни	*Кількість кредитів* — *6* *Загальна кількість годин* — *270* *Лекційні заняття* — *77* *Практичні заняття* — *44* *Самостійна робота* — *149*
IV. Короткий зміст	***Змістовий тематичний модуль 1. Історія формування природи материків та океанів***

навчальної дисципліни	*Тема 1. Теоретико-методологічні засади курсу «Фізична географія материків та океанів». Тема 2. Будова та загальні закономірності географічної оболонки Землі.* ***Змістовий тематичний модуль** 2. Євразія* *Тема 3. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Європи. Тема 4. Клімат Європи. Тема 5. Внутрішні води Європи. Тема 6. Географічні пояси і природні зони Європи. Тема 7. Регіональний фізико-географічний поділ Європи. Тема 8. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Азії. Тема 9. Клімат Азії. Тема 10. Внутрішні води Азії. Тема 11. Географічні пояси і природні зони Азії. Тема 12. Регіональний фізико-географічний поділ Азії.* ***Змістовий тематичний модуль** 3. Північна Америка. Південна Америка* *Тема 13. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Північної Америки. Тема 14. Клімат Північної Америки. Тема 15. Внутрішні води Північної Америки. Тема 16. Географічні пояси і природні зони Північної Америки. Тема 17. Регіональний фізико-географічний поділ Північної Америки. Тема 18. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Південної Америки. Тема 19. Клімат Південної Америки. Тема 20. Внутрішні води Південної Америки. Тема 21. Географічні пояси і природні зони Південної Америки. Тема 22. Регіональний фізико-географічний огляд Південної Америки.* ***Змістовий тематичний модуль** 4. Африка* *Тема 23. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Африки. Тема 24. Клімат Африки. Тема 25. Внутрішні води Африки. Тема 26. Географічні пояси і природні зони Африки. Тема 27. Регіональний фізико-географічний поділ Африки.* ***Змістовий тематичний модуль** 5. Австралія* *Тема 28. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Австралії. Тема 29. Клімат Австралії. Тема 30. Внутрішні води Австралії. Тема 31. Географічні пояси і природні зони Австралії. Тема 32. Регіональний фізико-географічний поділ Австралії.* ***Змістовий тематичний модуль** 6. Антарктида. Світовий океан. Океанія* *Тема 33. Загальний огляд природи Антарктиди. Тема 34. Загальний огляд Світового океану. Тема 35. Регіональний поділ Світового океану. Тема 36. Океанія.*
V. Результати навчання	*Описує основні механізми функціонування та закономірності просторово-часової диференціації природно-територіальних і аквальних комплексів материків та океанів, класифікує зв'язки й залежності між їхніми компонентами, знає причини, перебіг і наслідки глобальних та регіональних природних процесів.* *Формує в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою у навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування друкованою та цифровою картографічною продукцією при характеристиці фізико-географічних об'єктів, природних зон, материків і океанів.* *Застосовує базовий понятєвий, термінологічний, концептуальний апарат фізичної географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географічної науки та екології.*

	Аналізує та оцінює природно-ресурсний потенціал материків і Світового океану, ступінь антропогенної трансформації геосистем, а також обґрунтовує заходи щодо раціонального природокористування, збереження ландшафтного й біологічного різноманіття.
VI. Порядок і критерії оцінювання	***Форми і методи поточного контролю*** *Поточний контроль опитування (усні й письмові), лабораторні та контрольні роботи* *Підсумковий контроль залік у 5 семестрі та іспит у 6, обов'язковою умовою допуску до заліку є виконання усіх практичних робіт і написання модульних контрольних робіт* **Критерії оцінювання** Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, акуратність оформлення роботи, точність вимірювань. **Рівень відповідності критеріям** Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою. Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.
VII. Політика курсу*	*Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які висуваються до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.*

VIII. Основні інформаційні ресурси	1. *Барановська О. В. Фізична географія материків і океанів : підручник. Київ : Академвидав, 2024. 412 с.* 2. *Власова О. М., Петренко В. І. Фізична географія Євразії та Північної Америки : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 248 с.* 3. *Волошин М. В. Динаміка та просторова структура природних комплексів Світового океану. Український географічний журнал. 2024. № 2. С. 15–23.* 4. *Гриневецький В. Т., Ковальов О. В. Сучасні концепції ландшафтної диференціації материків Південної півкулі : монографія. Київ : Наукова думка, 2025. 280 с.* 5. *Дмитрук О. Ю., Денисик Г. І. Регіональна фізична географія материків : навч. посіб. Вінниця : Твори, 2024. 310 с.* 6. *Ковальчук І. П., Лаврик О. Д. Ландшафтно-екологічний стан та геосистеми материків світу : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. 264 с.* 7. *Кравчук Я. С. Геоморфологія та рельєф материків і дна океанів : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 356 с.* 8. *Мельник А. В. Глобальні зміни клімату та їхній вплив на природні зони материків. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2025. Вип. 58. С. 42–53.* 9. *Міхелі С. В., Ткаченко Т. І. Фізична географія материків і океанів : навч.-методичний комплекс. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. 296 с.* 10. https://kgf.com.ua/ 11. https://map-projections.net
Обговорено та затверджено на засіданні кафедри _____протокол №___ від _____	